

DATE PRIVIND ACTIVITATEA CULTURAL-EDUCATIVA DESFĂȘURATA LA MUZEUL DE ȘTIINȚELE NATURII DIN PLOIEȘTI

**de ZOE APOSTOLACHE STOICESCU,
MARIANA AFTENE, MARIANA IONESCU**

Actualele documente de partid, puncte de orientare în munca ideologică și cultural-educativă, creează și pentru muzee necesitatea unor examinări atente, a unor căutări continui pentru promovarea noului, care să atragă mai puternic masele și să satisfacă la indice maxim cerințele culturale mereu crescînde ale lor, pentru îndeplinirea la nivel superior a sarcinilor ideologice și culturale ce revin muzeelor contemporane.

Este bine cunoscut că : „O importanță deosebită pentru îndeplinirea sarcinii fundamentale a dezvoltării multilaterale a noii orînduiri are intensificarea activității de educație, formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor” (2).

„Este de înțeles pentru toată lumea că educația, formarea conștiinței socialiste, presupun tocmai cunoașterea cuceririlor științei înaintate. Numai înțelegerea și cunoașterea marilor descoperiri ale omului, însușirea noilor cuceriri ale științei — care, în epoca actuală, a revoluției tehnice științifice, transformă radical întreaga omenire, modul de a înțelege diferite fenomene sociale — vor putea să dea omului înaintat orizontul de care avem noi nevoie, o conștiință comunistă” (3).

Astăzi, muzeul și-a cucerit un loc binemeritat în sfera largă a culturii noastre socialiste, ca instituție de înaltă ținută științifică și ca important difuzor de cultură.

Dacă odinioară muzeul era considerat drept instituție de păstrare și expunere a unor obiecte cu o anumită valoare și reprezentînd adesea curiozități, astăzi aceste instituții s-au transformat în organisme vii, cu profiluri și scopuri bine conturate, muzeul fiind chemat să joace un rol important în educarea tinerilor și adulților (11).

Realitățile noastre contemporane obligă muzeele să iasă în întîmpinarea publicului, să acționeze alături de alte instituții de cultură și învățămînt pentru ridicarea nivelului general al cunoașterii și educației socialiste al tuturor cetățenilor patriei noastre

Creșterea exigențelor publicului, necesitatea adîncirii unor domenii ale științei au dus la efectuarea unor pași însemnați în consolidarea schimbării calitative a muncii muzeografilor, creîndu-se o punte de legătură permanentă între muzeu și public, diversitatea mijloacelor de comunicare scoțînd din sfera unui practicîsm îngust activitatea muzeografică (1, 4, 6, 9).

Vom căuta să prezentăm aici formele activității cultural-educative folosite în mod obișnuit de către muzeul nostru, cu sublinierea unor acțiuni care prin nou-tatea lor au atras publicul vizitator.

Expoziția de bază, prin tematica sa, oferă informații pe care prin lectură le poți aduna din multe tomuri, expunerea muzeală constînd în prezentarea noțiunilor abstracte sub forma argumentelor reale, sintetizate. *Legătura* cu publicul este realizată în cadrul acestei expoziții prin *ghidajele* care urmăresc întot-

Fig. 1 — *Expoziția de bază — aspect din secția de evoluționism.*

Fig. 2 — *Expoziția de bază — secția de transformare și ocrotire a naturii.*

deauna să completeze expunerea tridimensională, spațială a pieselor de muzeu. Prin specificul său, secția de evoluționism a muzeului nostru necesită îndrumarea grupurilor în fața dioramelor și a celorlalte mijloace de prezentare a datelor despre originea și evoluția vieții și a omului în cursul erelor geologice. Priceperea noastră, a muzeografilor, constă în ușurința de a ne adapta ghidajul corespunzător nivelului de vîrstă și pregătire a vizitatorilor (5, 7).

În expoziția de bază se desfășoară la cererea profesorilor sau în urma programărilor făcute prin deplasarea noastră în școli *lecții de biologie* cu cele mai variate teme, ce pot fi prezentate în muzeu, precum și vizite. Pentru completarea acestor lecții ca și a vizitelor obișnuite, am amenajat o sală de proiecții, în care proiecțiile cu diapozitive, diafilme și filme vin să întregască noțiunile primite în expoziția de bază (8, 10).

Am avut întotdeauna în vedere extinderea expoziției de bază a muzeului în afara sediului, fapt finalizat în ultimii doi ani prin organizarea și deschiderea pentru public a două *expoziții muzeale permanente* (secții) în stațiunea Cheia — „Natura văii superioare a Teleajenului“, și la Sinaia — „Rezervația Bucegi“, care prin caracterul lor instructiv-educativ fac cunoscute zonele respective din punct de vedere geografic, floristic și faunistic, numeroșilor oameni ai muncii, elevi veniți la odihnă, turiști, care-și pot îmbogăți astfel cunoștințele despre patrie.

Ca formă a activității cultural-educative desfășurată de instituția noastră, se bucură de mare succes *expozițiile temporare* (5), pe care ne permitem aici să le grupăm în :

— *expoziții temporare organizate în scopul valorificării patrimoniului muzeal virtual* : „Natura în filatelie“, „Fluturi exotici“, „Moluste indigene și exotice din colecția muzeului“, „Faună braziliană“, „Natura în arta și medicina populară românească“, „Minerale și roci utile din colecțiile muzeului“, „Fosile din colecția paleontologică a muzeului“, „Animale exotice“, etc.

— *expoziții temporare cu caracter instructiv ce dezbate probleme actual științifice și practice* : „Omul în Cosmos“, „Ocrotirea monumentelor naturii din România“ „Insecte dăunătoare agriculturii și combaterea lor“, „Ciuperci parazite și saprofite, importanța lor științifică și practică“, „Poluarea și combaterea ei“, aceasta din urmă fiind prima cu tematica respectivă organizată în țară.

— *expoziții temporare cu caracter educativ materialist științific (ateist)* : „Adevărul științific despre originea pământului, a vieții și a omului“, „Mărturii ale trecutului vieții pe pământ“.

— *expoziții temporare cu caracter informativ și pentru educarea simțului estetic legat de elementele naturii* : expozițiile floricole cu material natural „Flor'71“, de mare amploare și „Flori de toamnă“ într-un cadru mai restrâns, organizată

Fig. 3 — *Expoziția muzeală permanentă din stațiunea Cheia : „Natura văii superioare a Teleajenului“.*

în toamna acestui an. Considerăm că noutatea acestor expoziții floricole în cadrul unui muzeu de științele naturii, pe lângă aceea că măresc atractivitatea, dau o notă aparte legăturii public-muzeu. Aprecierea de către vizitatori a genului respectiv de expoziții ne-a convins pentru revenirea periodică cu astfel de acțiuni.

Expozițiile itinerante constituie o contribuție de seamă a muzeului la educarea maselor, la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste. Multe din expozițiile temporare organizate de muzeu au fost refăcute într-o formă care să poată fi

Fig. — 4 Aspect din expoziția muzeală permanentă de la Cheia.

itinerată, deplasarea acestor expoziții făcându-se în punctele mai îndepărtate din județ, acolo de unde deplasarea în oraș pentru vizitarea muzeului este mai greu de făcut. Expoziția „Adevărul științific despre originea pământului, a vieții și a omului” a fost multiplicată în 10 seturi, care însoțite de un ghidaj optim a fost deplasată în diverse comune din județ și mai ales acolo unde s-au ridicat probleme legate de prezența unor secte religioase.

În mod asemnător s-a procedat în ceea ce privește multiplicarea și cu expozițiile „Omul în Cosmos” și „Ocrotirea monumentelor naturii din România”. Expoziția „Poluarea și combaterea ei” a fost itinerată mai ales în centrele din județ în care poluarea prezintă aspecte acute: Băicoi, Comarnic, Azuga. De menționat că acolo unde se montează expoziția, unul din muzeografi sau brigada științifică a muzeului prezintă o expunere sau un simpozion cu subiect legat de tematica expoziției.

Pentru a veni în sprijinul celor care expun la cămine culturale date despre originea pământului, a vieții și a omului, s-au completat mape cu planșe și seturi de diapozitive cu aspecte din muzeu, necesare pentru ilustrarea acestei probleme.

Pe lângă lecțiile obișnuite în muzeu, am fost solicitați de către unități militare să contribuim prin *lecții speciale* cu caracter ateist la cursurile politice organizate în aceste unități. Astfel, în mod planificat s-au desfășurat lecții în muzeu, adesea specialiștii muzeului deplasându-se la unitățile solicitante unde au susținut lecțiile respective însoțite de proiecții cu diapozitive.

O formă mai nouă organizată de muzeul nostru și care se bucură de un succes deosebit sînt *lectoratele* ce se desfășoară atît la sediul muzeului (în sala de proiecții), cît și în afară, în diferite întreprinderi, la cluburile acestora sau chiar în secții. Lectoratele urmăresc tratarea unor probleme de biologie într-o anumită succesiune, în așa fel încît la încheierea perioadei pe care se desfășoară, cei care le-au frecventat să-și fi însușit noțiunile de bază din acest atît de vast domeniu al științelor naturii. S-au organizat lectorate cu elevii („Știința evoluției, evoluția științei”), cu ghizii O.N.T. („Să cunoaștem frumusețile și bogățiile patriei”),

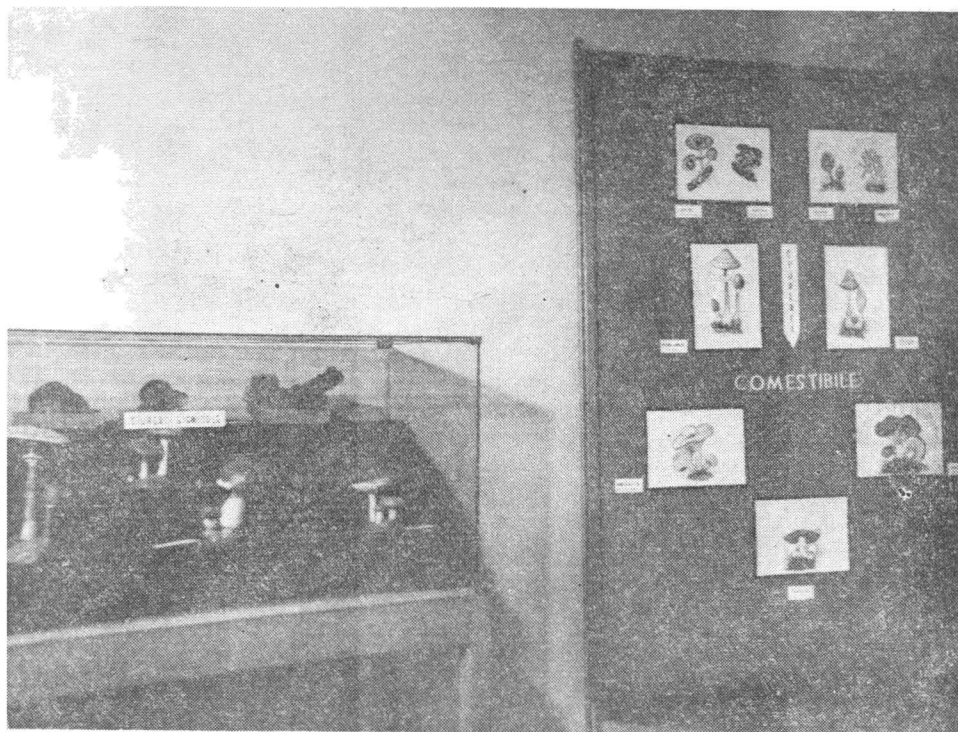

Fig. 5 — *Expoziția temporară : „Ciuperci saprofite și parazite“.*

cu membri ai A.G.V.P.S. („Materiale biologice și prepararea lor”), dacă ar fi să menționăm doar cîteva din cele desfășurate la sediul muzeului. Probleme variate de biologie au fost prezentate în cadrul lectoratelor organizate în rîndul munci-

Cind și cum a apărut omul?

Maimuțele fosile din zona caldă sînt strămoșii maimuțelor de astăzi iar cele din zona rece sînt strămoșii noștri ai oamenilor.

Acolo unde clima e rădăcină caldă maimuțele își continuau traiul prin copaci, dar acolo unde clima s-a rădăcină rece și gheața a pus brînză au început să coboară de pe copaci și să folosească picioarele pentru a mers pe pămînt pentru a procura hrană.

Primii oameni au apărut cu 1.5 milioane de ani în urmă, oricum aproximativ un milion de ani. Și totuși cum în pămîntul de atunci trăiau niste maimuțe fără roade care se hrăneau cu fructe. La un moment dat în anumite locuri de pe pămînt au început să se ridice muntele ceea ce făcea ca din vremea să se răcoască și din pămînt să nu mai aibă roade.

Pentru că maimuțele străvechi să se transforme în oameni a fost nevoie de multe mii de ani. Ceea ce a hotărît în acest îndelung proces de transformare a maimuței în om a fost munca.

Doar că omul este puțin diferit de maimuțe, avem anumite organe. Atunci bănuim că organele dintr-un om sînt așezate la fel ca la o maimuță, dar oare?

Maimuțele actuale pot să se transforme în oameni?

NU, deoarece maimuțele actuale s-au dezvoltat în sensul caracterelor ce le au în prezent. În al doilea rînd, condițiile de viață de astăzi nu seamănă cu cele de acum un milion de ani și care au determinat transformarea maimuțelor în oameni.

Foarte asemănătoare sînt și oasele și alcătuiesc scheletul omului și al unei maimuțe.

Fig. 6 — Expoziția temporară itinerantă: „Adevărul științific despre originea pămîntului, a vieții și a omului“.

torilor uzinei Plopeni, ai schelei Băicoi ca și la cluburile U.J.C.M. și T.C.M. Prahova sau chiar în secții, prin expunere directă sau cu ajutorul dictafonului.

O formă des folosită a activității cultural-educative a muzeului nostru sînt *conferințele și simpoziioanele* care în medie au atins un număr de 60 anual, subiec-

Fig. 7. — *Expoziția temporară : „Florile toamnei”.*

tele prezentate fiind variate : de la noțiuni din domeniul științelor naturii, la cele de geografie, cosmologie : „Originea și evoluția vieții și a omului”, „Giganți vegetali în spațiu și timp”, „Plantele medicinale și folosirea lor”, „Estetica locului de muncă”, „Genetica — o știință în continuă dezvoltare”, „Biologi români ai secolului XX”, „Cu vaporul Transilvania pe Marea Neagră”, „Porțile de Fier — un nou punct turistic”, „Itinerar românesc în culori”, „Bilanț prahovean”, „Monumente ale naturii din România”, „Adevăr și legendă despre viața în Cosmos” etc. Expunerile, ținute la sediul muzeului, dar mai ales la întreprinderi din oraș, cămine culturale și case de cultură din județ, sînt însoțite de proiecții cu diapozitive color, diafilme sau filme, bucurîndu-se de un real succes. De altfel, ne-am convins de acest lucru, prin faptul că multe din temele prezentate au fost solicitate de repetate ori : „Originea și evoluția omului”, „Originea și evoluția vieții pe pămînt” și mai ales simpozionul „Adevăr și legendă despre viața în Cosmos”.

Muzeul a organizat *întîlniri* ale muzeografilor și profesorilor de biologie din municipiu și județ cu specialiști, schimburi de experiență cu profesori universitari de biologie și științe agricole, pentru dezbaterile unor probleme actuale din aceste domenii, aplicații practice pe teren, la care au participat dr. doc. Adriana Murgoci, dr. doc. Aurelian Popescu Gorj, dr. Xenia Scobiola Palade, dr. Constan-

tin Chirilă, dr. Lucian Gruia, dr. Alexandru Ionescu, dr. Petre Neacșu, dr. doc. Vera Bontea ș.a.

O formă atrăgătoare, care se bucură de un mare succes, sînt *concursurile de tip „Cine știe cîștigă”*, din care muzeul a organizat mai ales în rîndul elevilor cîteva: „Charles Darwin — viața și opera”, „Să cunoaștem natura patriei” și în vara acestui an cu elevii din două serii ale taberei de la Cheia, concursuri cu tema: „Natura văii superioare a Teleajenului”, care au solicitat din partea lor cunoașterea nu numai pe viu a naturii zonei în care este situată tabăra, dar și a problemelor prezentate în expoziția muzeală organizată de noi la Cheia. Cîștigătorii concursului au fost răsplătiți pentru strădania lor cu premii constînd din piese împăiate (animale comune în zonă), seturi de ilustrate cu aspecte din expoziția muzeală, publicații ale muzeului și carnete de prieteni ai muzeului.

De altfel, *cercul de prieteni ai muzeului* are o veche tradiție în cadrul muzeului nostru, menționînd că mare parte din exponatele inițiale din muzeu și din colecțiile existente se datoresc muncii de colectare a componentilor acestui cerc. Chiar lucrările de început, care au pus baza actualei expoziții de bază, sînt rezultatul entuziasmului acestor prieteni ai muzeului.

Pentru continua îmbogățire a formelor activității cultural-educative, am organizat *sondaje de opinii*, mai ales în rîndul tineretului, întrebările formulate avînd

Fig. 8 — *Expoziția temporară itinerantă: „Poluarea și combaterea ei”.*

scopul să afle gradul de activitate a muzeului în rîndul tinerilor și manifestările pe care ar dori să le organizeze acesta. Astfel de sondaje au fost întreprinse în anii trecuți și în rîndul vizitatorilor din diferite categorii care formează publi-

cui vizitator, multe din acțiunile organizate fiind rezultatul acestui gen de relații cu publicul.

În cei 17 ani de activitate, muzeul a reușit să îmbine aceste forme ale activității cultural-educative, propunându-și pentru viitor continuarea și îmbogățirea lor, în așa fel încât să contribuie la educarea maselor, prin punerea la îndemâna vizitatorilor a unei concepții științifice despre lume și viață, prin combaterea concepțiilor vechi, idealiste asupra dezvoltării lumii și a societății.

BIBLIOGRAFIE

1. M. Băcescu, *Tendințe actuale în muzeografia mondială*, în „Revista muzeelor”, nr. 2, 1966.
2. N. Ceaușescu, *Raport la cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român*, Editura politică, 1969, p. 91.
3. N. Ceaușescu, *Cuvintare la plenara lărgită a Comitetului municipal București al Partidului Comunist Român* — 11 octombrie 1971, Editura politică, 1971, p. 22.
4. V. Drăguț, *Muzeul instituție de cercetare, valorificare și conservare a patrimoniului de cultură*, în „Revista muzeelor”, nr. 5, 1969.
5. N. Lupu, *Rolul expoziției de muzeu în educarea științifică și patriotică a maselor*, în „Revista muzeelor”, nr. 1, 1964.
6. S. Marcus, A. Dabija, *Îndrumarea culturală și școala*, în „Revista muzeelor”, nr. 5, 1970.
7. A. Moldoveanu, *Forme de activitate educativă la muzeele științifice și tehnice* în „Revista muzeelor”, nr. 4, 1968.
8. M. Moșneaga, *Muzeele de științele naturii și școala*, în „Revista muzeelor”, nr. 1, 1965.
9. I. Stancoveanu, *Muzeul factor de formare a conștiinței socialiste*, în „Revista muzeelor”, nr. 1, 1966.
10. Z. Stoicescu, *Lecții în muzeele de științele naturii*, în revista „Natura” — Biologie nr. 1, 1967.
11. B. Zderciuc, *Unele probleme psihosociale ale relațiilor dintre muzeu și public*, în „Revista muzeelor”, nr. 5, 1972.

DATES CONCERNANT L'ACTIVITÉ CULTUREL-ÉDUCATIVE AU MUSÉE DE SCIENCES NATURELLES DE PLOIEȘTI — PRAHOVA

— Résumé —

L'ouvrage presente des formes de l'activite culturelle-educative usitées par le Musée des Sciences Naturelles de Ploiești, en soulignant des actions qui par leur nouveauté ont attiré particulièrement le public: des expositions permanentes, temporaires, en trajet, des fonctions du chargé de cours, des conférences et colloques, des concours „qui sait, gagne”, etc.